

handlinger med Lærerne. De maatte endvidere ved Behandlingen af de forskjellige Spørgsmaal angaaende Undervisningen, der komme frem, ved deres Stilling til Ministeriet faae en stor Betydning ikke mindst for Forhandlingerne i Skoleradet, hvor de vilde faae en Hovedstemme. Dette er altsaa den Plads, der skulde gives dem, men dermed er det dog ikke sagt, at man herigjennem vil indføre en ny Embedsmyndighed. Nei, Hensigten har kun været at skabe et frugtbart, virksomt og veiledende Element, som kunde afhjælpe de Savn, som føles foroven og forneden, og blandt andet i Ministeriet selv, og jeg skal da i Forbigaaende bemærke, hvad allerede det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Kreds (Mabvig) gjorde opmærksom paa, at allerede Overføleledirektørposten havde nogle af de Betingelser, som der her er Spørgsmaal om at faae opfyldte gennem Skoleinspektørerne, og at det, hvis disse ikke kom tilstede, maatte være af højeste Vigtighed at se den førnævnte Post træde ilive igjen; men det fortaar sig, at ganske vilde denne ikke kunne træde i Stedet for, hvad her tilsigtes. Paa den anden Side maa jeg ogsaa bemærke, at naar Kreds-skoleinspektørerne skulle være en Institution af den Art, som her er paatenkt, saa vil man komme til at stille saadanne Krav til dem af forskjellig Art, at jeg tror, at man selv om man skulde finde, at den her foreslaaede Løn var for rigelig — og derom kunne Meningerne jo altid være delte — dog vil indrømme, at det bør være vel afslagne Stillinger, hvori Mænd med mere end almindelig Kraft og Dygtighed — Saadanne maatte man naturligvis ønske til disse Stillinger, som skulde have en saa stor Betydning for hele Landets Skolevesen — skulle virke, og at, om det end ganske vist ikke skulde være Betingelsen, at de havde taget en akademisk Examen, saa maatte der dog kræves saadanne Forudsætninger, som ingenlunde ere tilstede, fordi en Mand havde været en meget god, brugbar og dygtig Skolelærer. Der maatte i det Hele siges, at saadanne Fordringer, som svarede til den overlegne Stilling, man er gaaet ud fra at give disse Mænd, og noget Tilsvarende maatte da ogsaa finde Sted med Hensyn til Lønningerne.

Bed Affnittet om Ansættelsen af Lærerne skal jeg endnu mindre opholde mig. Man er saa at sige fra de fleste Sider enig om, at der er noget vist Uheldigt i den nuværende Ordning, og man vilde gjerne høre derpaa. Der er ogsaa fremsat forskjellige Forslag i saa Henseende, og blandt Andet har det ærede Medlem ligeoverfor mig (S. Andersen) fremsat et Forslag, der i sin hele Skikkelse var noget Nyt og ikke uden Betydning, naar han bemærkede, at han for sit Bedkommende — men det er jo et Spørgsmaal, om han vilde kunne faae Andre med sig dertil eller dog saa Mange, at det kunde gennemføres — vilde foreslaae, at der ved Ansættelsen toges de

mest betryggende Foranstaltninger for, at dygtige Lærere fik Ansættelse og udygtige Lærere holdtes borte, saa at der ikke som nu opstod saa megen Misnøie og Misstemning hos Mange, men at der saa paa den anden Side aabnedes en lettere Afgang for Kommunerne til at komme af med en Skolelærer, naar man til Trøds for disse Foranstaltninger senere ikke fandt det tjenligt at beholde ham. Under Forudsætning af en noget nærmere Begrænsning, forekommer det mig virkelig, at ogsaa et saadant Forslag kunde have sin Betydning. Men der er ogsaa fremsat andre Forslag i saa Henseende, og navnlig har da selve Lovforslaget holdt sig til en meget kempelig Foranstaltning, som ganske vist ikke i afgjørende Grad vil kunne hæve alt bestaaende Misforhold, men paa den anden Side heller ikke vil kunne have nogen Betænktilighed, naar der nemlig til de større Embeder vel krævedes en vis Alder hos den Lærer, der traadte til, men dog fuld Arbeidskraft, og naar tilmed denne Alder næsten er Ungdoms-alder.

Hvad det sidste Affnit angaar, nemlig Statens Bidrag til Skolevesenet, da er der jo med Hensyn til Maaden, hvorpaa dette Bidrag skulde ydes, ikke i det Enkelte kommet synderlige Bemærkninger frem hverken her eller paa et andet Sted. Der er blevet fremsat et Par mere almindelige Bemærkninger navnlig ogsaa af det ærede 1ste Medlem for Kjøbenhavn, som syntes, at det ikke var ret principrigtigt, at der saaledes blev givet Understøttelse fra Statens Side. I den Henseende fandt det ærede Medlem Tilslutning hos den sidste ærede Taler (Rasmussen), men for saa vidt denne mente, at Følgen af, at Bidraget opførte, skulde være den, at det ganske overlodes til Kommunerne at gjøre, hvad de fandt for godt, saa turde det dog være, at denne Slutning ikke saa i det førnævnte ærede Medlems Opfattelse. Hvad nu dette mindre Principrigtige angaar, da har jeg ikke kunnet erkende det, ligesom det heller ikke synes at være erkendt i vor hele hidtilværende Praxis, hvor det ingenlunde er blevet betragtet som noget Anomalist eller endog saa noget Sjældent eller Sjældnere, at der fra Statskassens Side blev givet Understøttelse til Kommunerne. Navnlige hvad selve Skoleundervisningen angaar, har dette jo været Tilfældet, og naar der saaledes efter Lov af 8de Marts 1856 og allerede tidligere er givet et saadant Tilskud, som ogsaa her fastholdes med det betydelige Beløb af 100,000 Rd. til Pensioner, Alverstillag og Løttelser i forskjelligt Omfang for de forskjellige Kommuner i Landet, forekom det mig, at der ikke fra Principets Side kunde siges Noget imod, at Understøttelse fandt Sted, naar den gik ud paa enten at hjælpe paa saadanne enkelte Kommuner eller større Egne, som det vilde falde ganske overordentlig haardt at gennemføre Forandringen ved egne Kræfter, eller